

## Forslag

til

### Lov om ændring af lov om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler og tilskud m. v. til disse skoler.

Fremsat den 5. marts 1975 af *Svend Haugaard* (RV), *Bernhard Baunsgaard* (RV),  
*Hilmar Baunsgaard* (RV), *Edele Kruchow* (RV) og *Ingomar Petersen* (RV).

#### § 1.

I lov nr. 191 af 4. juni 1964 om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler og tilskud m. v. til disse skoler, som ændret ved lov nr. 561 af 22. december 1971, foretages følgende ændring:

§ 5, stk. 1, affattes således:

„Driftstilskud til lærlingeundervisning ydes fra staten med 80 pct. og fra kommunerne med 20 pct. af de med undervisningen forbundne udgifter, jfr. § 8.“

#### § 2.

*Stk. 1.* Bestemmelsen i § 1 træder i kraft den 1. april 1975.

*Stk. 2.* Driftstilskud til undervisning af lærlinge, der har indgået lærlingecontrakt før 1. april 1975, ydes efter reglerne i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 268 af 28. juni 1965.

### Bemærkninger til lovforslaget.

#### *Almindelige bemærkninger.*

Loven om lærlingeforhold stammer fra 1956, og de principper, der ligger til grund for betaling for lærlinges teoretiske uddannelse, var dengang almindelige. Men tiden er nu løbet fra disse principper. Fra midten af 1950'erne og frem til i dag er praktisk taget al anden undervisning af unge i samme aldersgrupper som lærlinge blevet vederlagsfri. Det stemmer derfor dårligt overens med udtalte ønsker om at give erhvervsuddannelserne bedre vilkår at opretholde læremestres pligt til at betale en del af udgifterne ved lærlinges teoretiske uddannelse.

Læremestrenes andel af udgifterne ved den teoretiske uddannelse af lærlingene er dog procentvis blevet mindre i årene efter lærlingelovens vedtagelse i 1956, men det er ikke sket i det tempo, i hvilket man har reduceret og endeligt afskaffet undervisningsgebyrer på andre områder af ungdomsundervisningen.

Allerede ved lærlingelovens vedtagelse i 1956 blev der givet visse finanslovbevillinger til lærlingeuddannelsen. Ved loven om tekniske skoler, teknika og teknologiske institutter i 1958 blev det offentliges tilskud til lærlingeundervisningen forøget. Det samme skete ved gennemførelsen af den nugældende lov af 1964 om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler og tilskud m. v. til disse skoler. Tilskuddet efter denne lov kan fra staten andrage indtil 65 pct. af driftsudgifterne til lærlingeundervisning og fra kommunerne 30 pct. af statens tilskud. I praksis betyder dette i dag, at læremestrene betaler 15,5 pct. af undervisningsudgifterne for lærlingeundervisningen på tekniske skoler og 32,4 pct. af udgifterne til lærlingeundervisning på handelsskolerne, idet statens bidrag her kun udgør 52 pct. mod 65 pct. ved de tekniske skoler.

Med loven om de erhvervsfaglige grunduddannel-

ser af 1972 indførtes vederlagsfri undervisning, idet staten påtog sig at betale alle udgifter ved den teoretiske undervisning i disse nye erhvervsuddannelser.

Det radikale venstre har den opfattelse, at disse nye erhvervsfaglige uddannelser skal afløse de eksisterende uddannelser under lærlingeloven af 1956, men det vil tage en rum tid — antagelig et stykke ind i 1980'erne — før vi når så langt. Partiet mener derfor, at man nu bør afvikle den bestående betalingsordning for teoretisk undervisning under lærlingeloven.

Følgende argumenter taler herfor:

1) Der vil være et voksende misforhold mellem de lærepladser, der får elever fra de erhvervsfaglige grunduddannelser, hvor den teoretiske undervisning er gratis, og de lærepladser, der har lærlinge efter lærlingeloven, og som må betale en del af udgifterne til den teoretiske undervisning. Det kan føre til en vis konkurrenceforvriddning mellem virksomheder og vil navnlig ramme de mindre virksomheder, der traditionelt har taget forholdsvis flest lærlinge ind til oplæring. Det kan forstærke en allerede mærkbar tendens i erhvervene til at undgå de økonomiske forpligtelser, der følger med lærlinguddannelsen, og dermed gøre det vanskeligere for unge at få en læreplads.

2) Netop i en tid, hvor de unge på grund af afmatning i erhvervslivet og betydelig arbejdsløshed, har ekstra svært ved at få læreplads, vil det være rigtigt at fritage læremestrene for en økonomisk byrde og derigennem stimulere til antagelse af lærlinge.

3) Det er rigtigt nu at stille alle ungdomsuddannelser lige derved, at undervisning for disse aldersgrupper bliver vederlagsfri overalt.

#### *Forslagets økonomiske konsekvenser.*

Finanslovforslaget for 1975-76 budgetterer statens bidrag til lærlingeundervisning på tekniske skoler og handelsskoler. Ud fra den ovennævnte fordelingsnøgle mellem stat, kommuner og læremestre kan følgende udgiftsposter opstilles:

	Stat mill.	Kommuner mill.	Mestre mill.
Tekniske skoler .	117,6	35,3	27,9
Handelsskoler . . .	20,0	6,0	12,5
I alt . . .	137,6	41,3	40,4

En øjeblikkelig ophævelse af læremestrenes betaling vil således medføre en øget offentlig udgift på ca. 40 mill. kr.

Da forslaget imidlertid går ud på, at læremestrenes betalingspligt ophæves for lærekontrakter, der indgås efter 1. april 1975, kan merudgiften for det offentlige anslås til 11-13 mill. kr. i finansåret 1975-76, stigende i de kommende år, efterhånden som lærekontrakter med betalingspligt for mestrene afløses af lærekontrakter uden denne forpligtelse. Det skal dog samtidig tages i betragtning, at antallet af lærekontrakter under lærlingeloven vil blive nedadgående i takt med de erhvervsfaglige grunduddannelsers udbygning.

Som nævnt under de almindelige bemærkninger er det hensigten med nærværende lovforslag at stimulere tilgangen af lærlinge. Der kan formentlig regnes med, at en del af en sådan forventet tilgang kan optages i eksisterende klasser på de tekniske skoler og handelsskoler, og merudgiften vil således være begrænset ved ny tilgang af lærlinge.

På den anden side skal anføres, at ved siden af den uddannelsesmæssige og sociale gevinst for den enkelte, der ligger i at få en uddannelse fremfor at gå arbejdsløs, vil øget tilgang af lærlinge også betyde mindskede offentlige udgifter til unge arbejdsløse.

#### *Bemærkninger til de enkelte paragraffer.*

##### Til § 1.

Ved fastsættelsen af procentsatserne, 80 pct. tilskud til driftsudgifter fra staten og 20 pct. fra kommunerne, er det tilsigtet, at den samlede udgift for kommunerne i det væsentlige vil svare til kommunernes bidrag til lærlingeundervisningen i dag. Staten vil altså få pålagt hele stigningen i udgifterne ved lærlingeundervisningen.

##### Til § 2.

Ad stk. 2. Med denne bestemmelse opnås det, at de nye tilskudsregler ikke kommer til at gælde for allerede indgåede lærekontrakter. Forslagsstillerne mener, at det vil være rimeligt at lade disse læreforhold fortsætte uændret. De er indgået under den forudsætning, at mestrene skulle betale en del af lærlingenes teoretiske skoling.

**Lovforslagets bestemmelser sammenstillet med de tilsvarende bestemmelser i den gældende lov.**

*Nugældende lov.*

*§ 5, stk. 1.*

Driftstilskud til lærlingeundervisning ydes fra staten med indtil 65 pct. af de med undervisningen forbundne udgifter, jfr. § 8, og fra kommunerne med 30 pct. af statens tilskud.

-----

*Forslaget.*

*§ 5, stk. 1.*

Driftstilskud til lærlingeundervisning ydes fra staten med 80 pct. og fra kommunerne med 20 pct. af de med undervisningen forbundne udgifter, jfr. § 8.

*Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse.*

**§ 2.**

*Stk. 1.* Loven træder i kraft den 1. april 1975.

*Stk. 2.* Driftstilskud til undervisning af lærlinge, der har indgået lærlingekontrakt før 1. april 1975, ydes efter reglerne i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr: 268 af 28. juni 1965.